

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย โดยใช้เทคนิคในการออกแบบและขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมถึงการศึกษาและสำรวจพื้นที่จริงจากการสัมภาษณ์ ความต้องการของผู้ใช้นำไปสู่การออกแบบ พัฒนาสู่การออกแบบและผลิตภัณฑ์ต้นแบบของที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่ ลุ่มน้ำปากพนัง โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาถึงสภาพของชุมชนลุ่มน้ำปากพนัง
2. ขั้นตอนในการออกแบบ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. แนวทางการเก็บข้อมูลในการออกแบบ
6. แนวความคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์

1. ศึกษาถึงสภาพของชุมชนลุ่มน้ำปากพนัง

ศึกษาข้อมูลสภาพของชุมชนลุ่มน้ำปากพนัง ที่มีการผลิตผลิตภัณฑ์กัน ในชุมชนว่ามีประเภทใดบ้าง และประสบปัญหาอะไรเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนศึกษาถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรม ของชุมชนในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

2. ขั้นตอนในการออกแบบ

1. ศึกษาข้อมูลผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ของชุมชนพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก โดยในโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น ได้จัดใหม่ ร้านผลิตและจำหน่ายชิ้นงาน “ศิลปะไทยโบราณช่างสิบหมู่” เป็นแหล่งการเรียนรู้เพื่อสร้างอาชีพและรายได้แก่ ชุมชนลุ่มน้ำปากพนังในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

2. สำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบและบรรจุภัณฑ์จากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ เพื่อคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่ต้องการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยได้รับข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆจากคุณสุภชัย อักษรวงษ์ ผู้จัดการ โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง

3. วิเคราะห์ลักษณะของผลิตภัณฑ์และพัฒนารูปแบบของบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะ เพื่อให้เกิดการจดจำชื่อและสัญลักษณ์ที่มีความแตกต่างจากผู้ผลิตจากแหล่งอื่นอีก ทั้งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจในคุณภาพของสินค้าในการซื้อครั้งต่อไป

4. ออกแบบกราฟฟิกและลวดลาย องค์ประกอบต่างของบรรจุภัณฑ์

5. ทำการออกแบบและพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์หรือจัดทำป้ายฉลาก โดยทำแบบร่างและทดลองทำบรรจุภัณฑ์หรือป้ายฉลากเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้งานและกรรมวิธีการผลิต

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์ โดยศึกษาจากทฤษฎี การพัฒนาการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์แต่ละประเภทเพื่อให้เหมาะสมกับ การใช้งานและกรรมวิธีการผลิต ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการสร้างแบบ ประเมินความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
3. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจบรรจุภัณฑ์ วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายข้อ โดยการใช้ค่าเฉลี่ย X และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำเสนอในรูปแบบของของตารางพร้อมคำบรรยายประกอบ

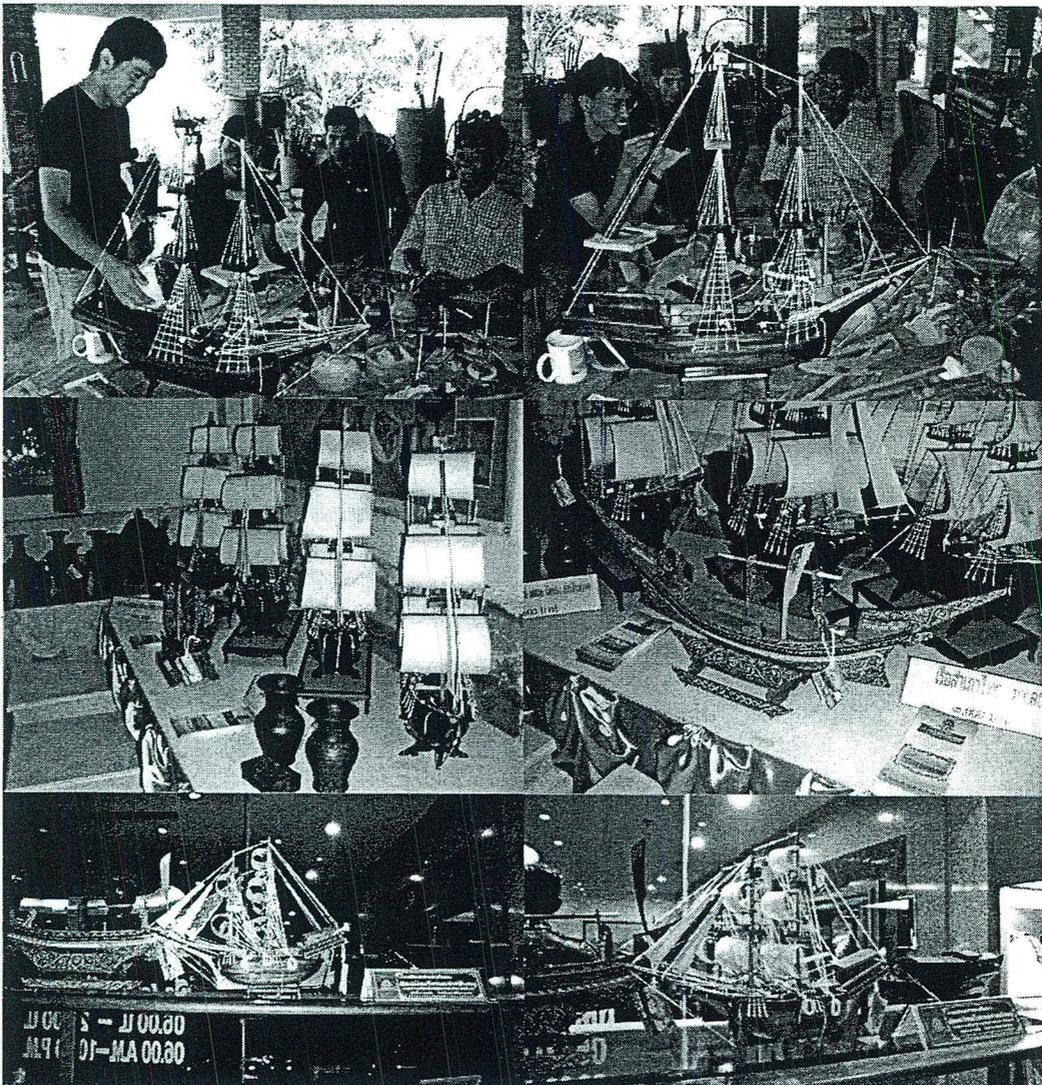
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์พิจารณาประเมินจากช่วงของค่าเฉลี่ยเลขคณิตดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	ระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	ระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

5. แนวทางการเก็บข้อมูลในการออกแบบ

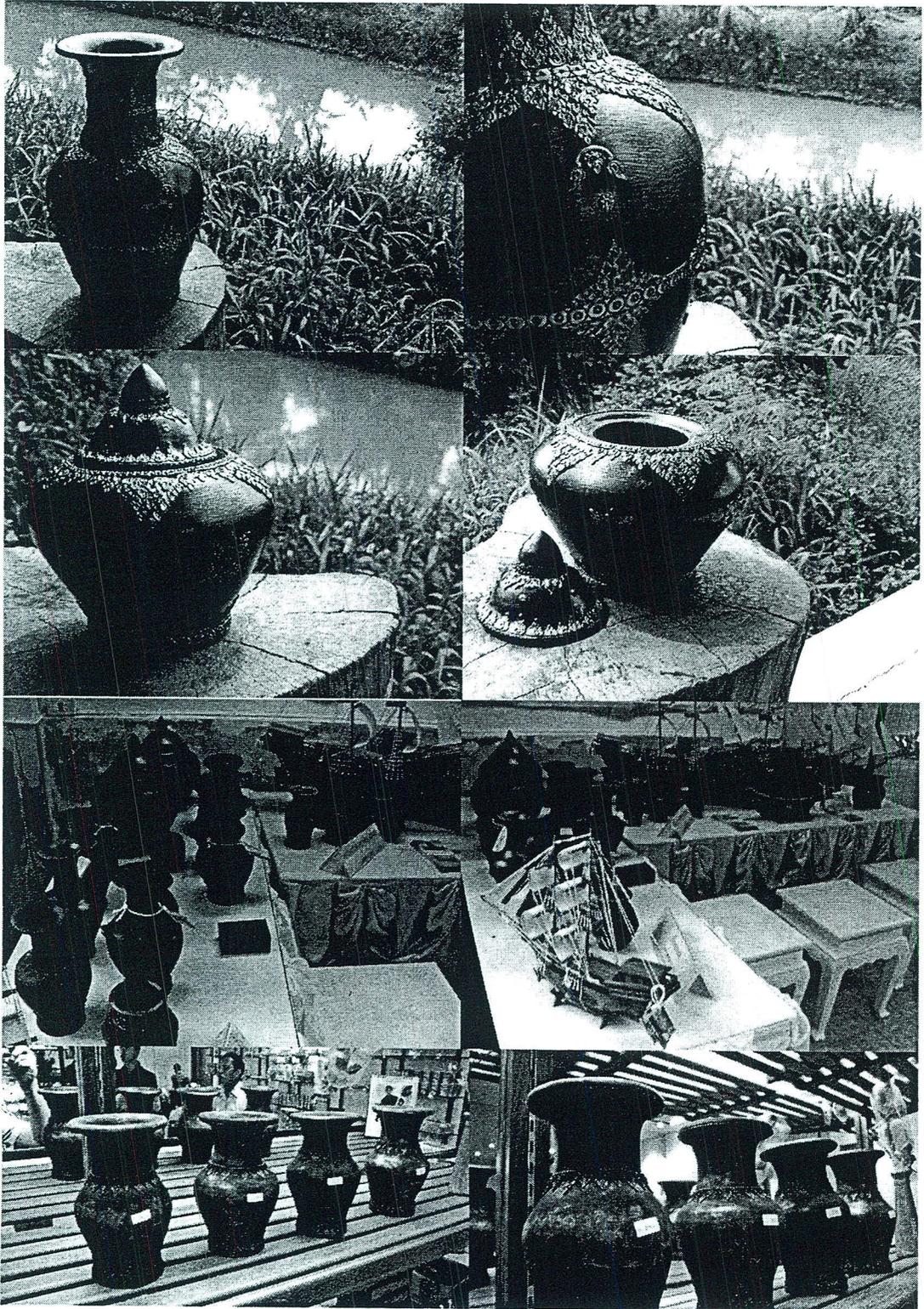
ในการออกแบบและพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้บรรจุผลิตภัณฑ์นั้น จะต้องสืบถึงจังหวัด นครศรีธรรมราชที่มีเอกลักษณ์ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล ของชุมชนกลุ่มน้ำปากพอง ผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากชุมชน ตลอดจน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และได้นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อใช้ประกอบการออกแบบ

จากการได้สำรวจผลิตภัณฑ์ที่ทางชุมชนได้มีการทำกันอยู่จะประกอบไปด้วย เรือสำเภาไทย-มาเลย์ จำลอง มีทั้งหมด 3 ขนาดตามความยาว คือลำเรือยาว 25 , 35 และ 45 เซนติเมตร และก็ทำเรือจำลองประเภทเรือประพาสต้น เรือกอลแล แต่ส่วนใหญ่เรือสำเภาไทย-มาเลย์จะมีการความนิยมมากกว่า โดยใช้ไม้โพธิ์ทะเลซึ่งเป็นไม้ที่หาได้ในพื้นถิ่นของชุมชนลุ่มน้ำปากพนังเป็นหลักในการทำเรือสำเภาไทย-มาเลย์ และก็มีเสริมไม้มงคลประเภทอื่นเช่น ไม้สักทอง ไม้ขนุน ไม้พะยูน เป็นต้น นอกจากนี้ในชุมชนยังมีการส่งเสริมให้เด็กในชุมชนได้เรียนรู้และทำเรือสำเภาจำลองด้วย จากปัญหาที่ได้พบคือ ยังมีกำลังการผลิตเรือจำลองได้ไม่ทันกับความต้องการเวลาที่มีการสั่งจำนวนมาก เนื่องจากเป็นงานฝีมือจึงใช้เวลานานในการผลิตเรือจำลองต่อลำ และยังมีปัญหาในเรื่องสถานที่วางจำหน่ายสินค้าซึ่งปกติจะฝากขายที่ โรงแรมทวิน โลดิสและในศูนย์จำหน่ายสินค้าในโครงการลุ่มแม่น้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อีกทั้งยังประสบปัญหาในเรื่องของบรรจุกิจกรรมสำหรับใส่เรือจำลองทำให้เวลาส่งมอบใช้เกิดความไม่สะดวกในการเอากลับ

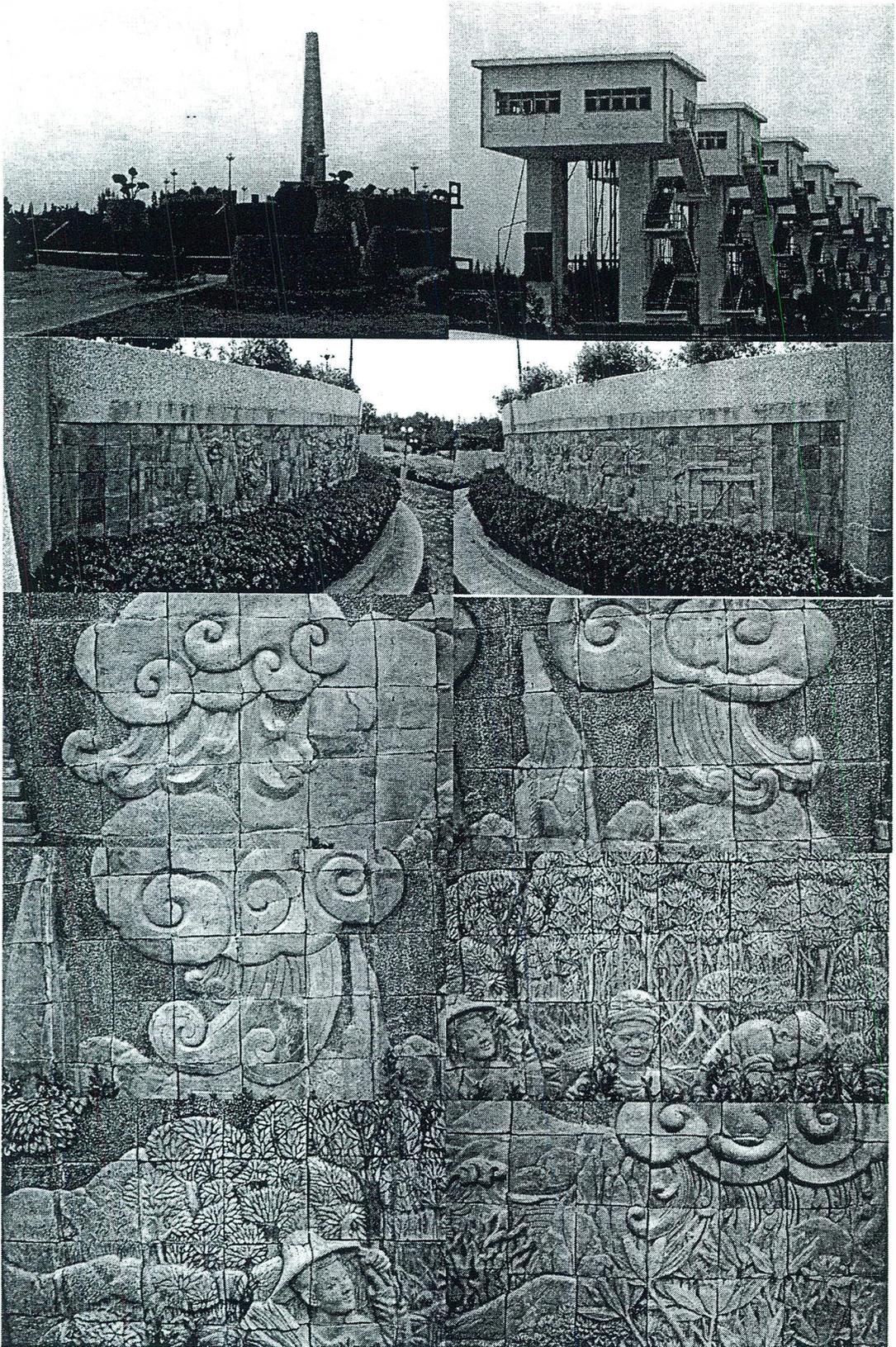
ภาพที่ 1 เรือจำลองสำเภาไทย-มาเลย์

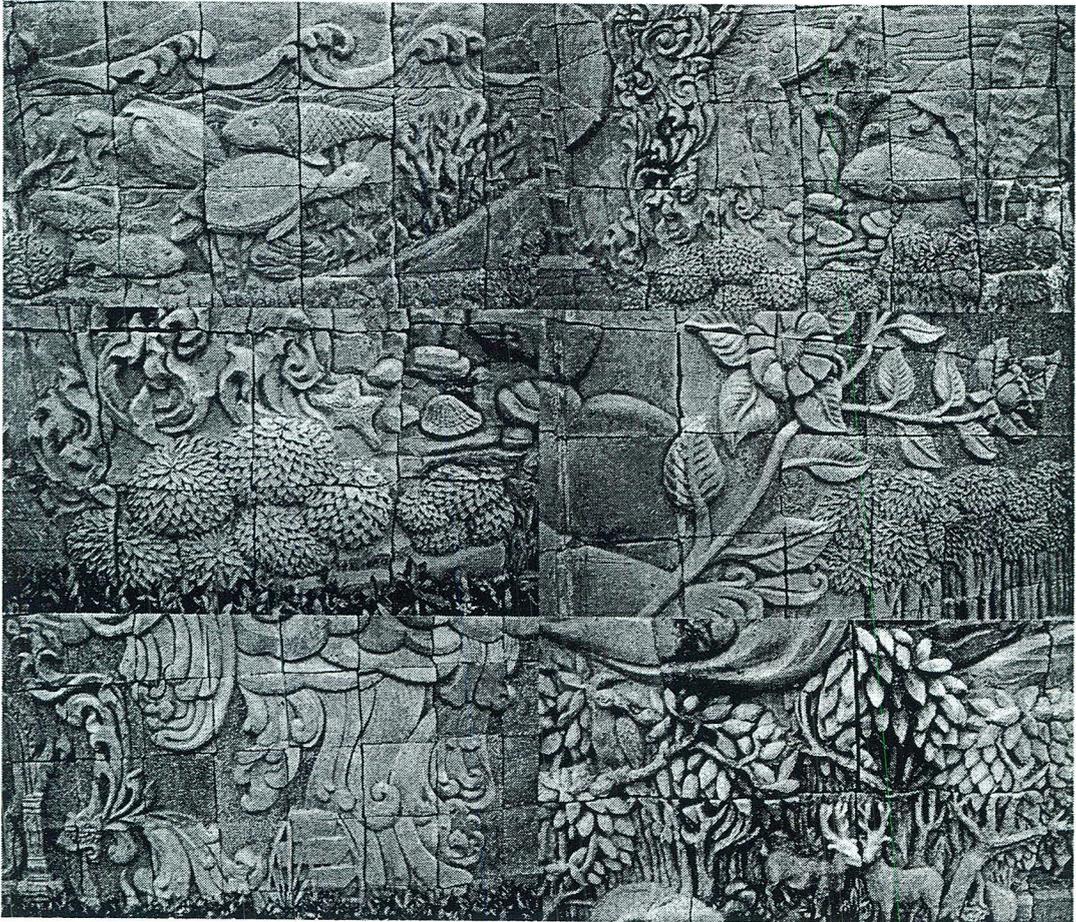
นอกจากเรือจำลองแล้วก็จะมียานเครื่องปั้นดินเผา ขดลายปิดทอง ซึ่งเพิ่งจะเริ่มมีการผลิตจำนวนไม่มากนักเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่เพิ่งผ่านการฝึกอบรมให้แก่ชุมชนได้ไม่นานนักอีกทั้งยังตัวผลิตภัณฑ์ยังไม่มียูรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจนมากนัก

ภาพที่ 2 เครื่องปั้นดินเผาขดลายปิดทอง

ส่วนความเป็นความเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มน้ำปากพอง ก็ได้ลงพื้นที่สภาพโดยรอบของชุมชนตลอดจนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบ เช่น ป่าชายเลน นกนางแอ่น โรงสีไฟฟ้า ประตุน้ำของโครงการพระราชดำริ เรือสำเภา ทะเล ภาพสัญลักษณ์ภายในโครงการพระราชดำริ เป็นต้น

ภาพที่ 3 ภาพสัญลักษณ์ภายในโครงการพระราชดำริ

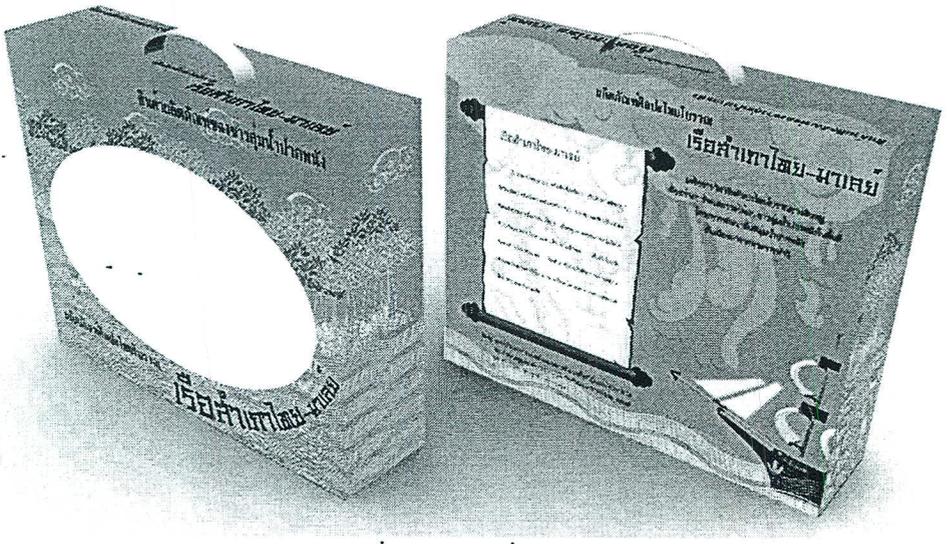
6 แนวความคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์

การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้บรรจุผลิตภัณฑ์นั้น จะต้องสื่อถึงจังหวัด นครศรีธรรมราชที่มีเอกลักษณ์ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็นอย่างดี โดยเลือกใช้วัสดุที่มีต่อประโยชน์ใช้สอย และราคาที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์คุณสมบัติของบรรจุภัณฑ์ ให้มีความเหมาะสมกับการใช้งานกับผลิตภัณฑ์

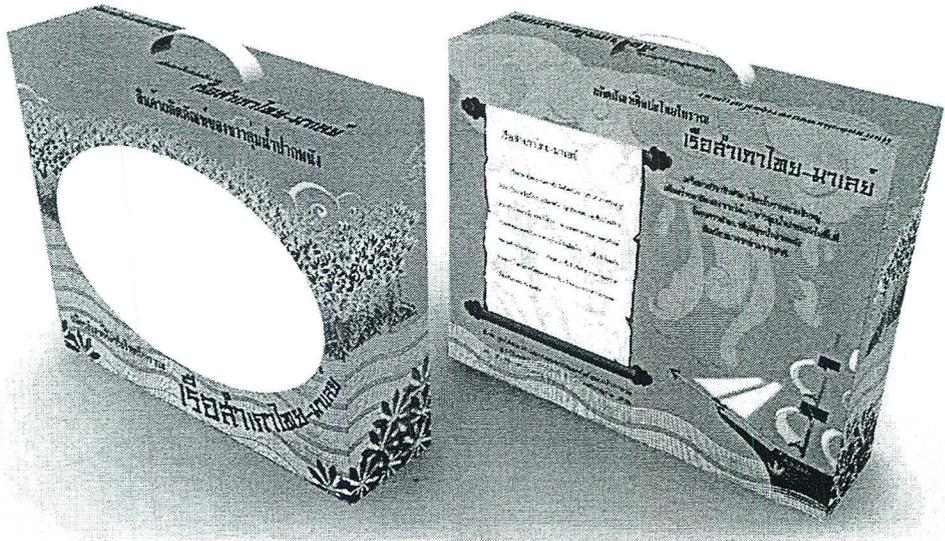
ภาพที่ 4 แนวคิดที่ 1

แนวคิดที่ 1 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ที่มีการเจาะด้านหน้าให้เห็นผลิตภัณฑ์เรือสำเภาไทย – มาเลย์ และมีหูพลาสติกสำหรับหิ้วด้านบนเพื่อความสะดวกในการขอย้าย และใช้ภาพกราฟิกที่สื่อถึงเรือสำเภาไทย – มาเลย์ ล่องอยู่ในทะเล ที่ใช้ในการการค้าในสมัยก่อนแสดงถึงความเจริญของกิจการการค้าในพื้นที่ปากพนัง

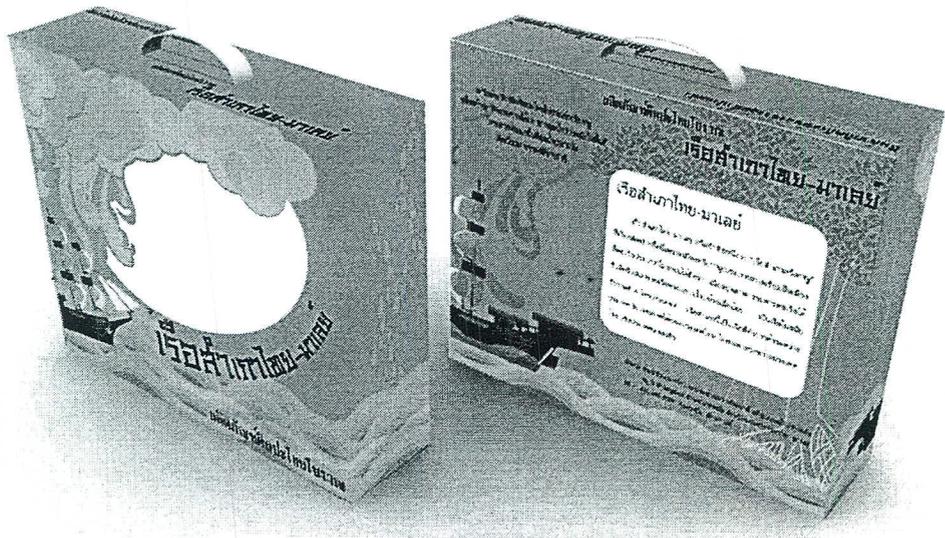
ภาพที่ 5 แนวคิดที่ 2

แนวคิดที่ 2 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ที่มีการเจาะด้านหน้าให้เห็นผลิตภัณฑ์เรือสำเภาไทย – มาเลย์ และมีหูพลาสติกสำหรับหิ้วด้านบนเพื่อความสะดวกในการขอย้าย และใช้ภาพกราฟิกที่สื่อถึงเรือสำเภาไทย – มาเลย์ ล่องอยู่ในทะเล ที่ใช้ในการการค้าในสมัยก่อนแสดงถึงความเจริญของกิจการการค้าในพื้นที่ปากพนัง และลายคลื่นน้ำกับป่าโกงกาง

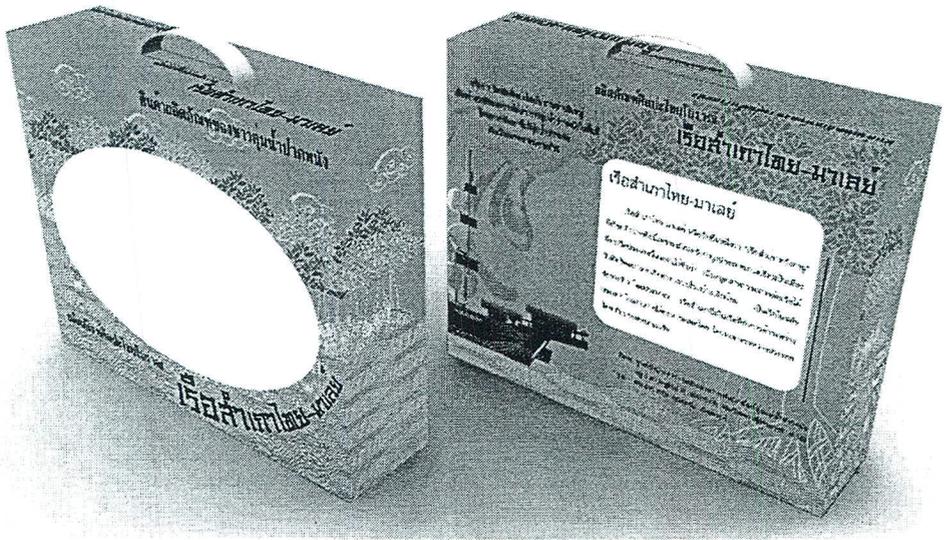
ภาพที่ 6 แนวคิดที่ 3

แนวคิดที่ 3 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ที่มีการเจาะด้านหน้าให้เห็นผลิตภัณฑ์เรือสำเภาไทย-มาเลย์ และมีหูพลาสติกสำหรับหิ้วด้านบนเพื่อความสะดวกในการขอย้าย และใช้ภาพกราฟิกที่สื่อถึงเรือสำเภาไทย-มาเลย์ ล่องอยู่ในทะเล ที่ใช้ในการการค้าในสมัยก่อนแสดงถึงความเจริญของกิจการการค้าในพื้นที่ปากพนัง และลายคลื่นน้ำกับป่าโกงกางที่เน้นมากขึ้น

ภาพที่ 7 แนวคิดที่ 4

แนวคิดที่ 4 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ที่มีการเจาะด้านหน้าให้เห็นผลิตภัณฑ์เรือสำเภาไทย-มาเลย์ และมีหูพลาสติกสำหรับหิ้วด้านบนเพื่อความสะดวกในการขอย้าย และใช้ภาพกราฟิกที่สื่อถึงเรือสำเภาไทย-มาเลย์ ล่องอยู่ในทะเล ที่ใช้ในการการค้าในสมัยก่อนแสดงถึงความเจริญของกิจการการค้าในพื้นที่ปากพนัง และปรับเปลี่ยนลายด้านหลังกล่อง

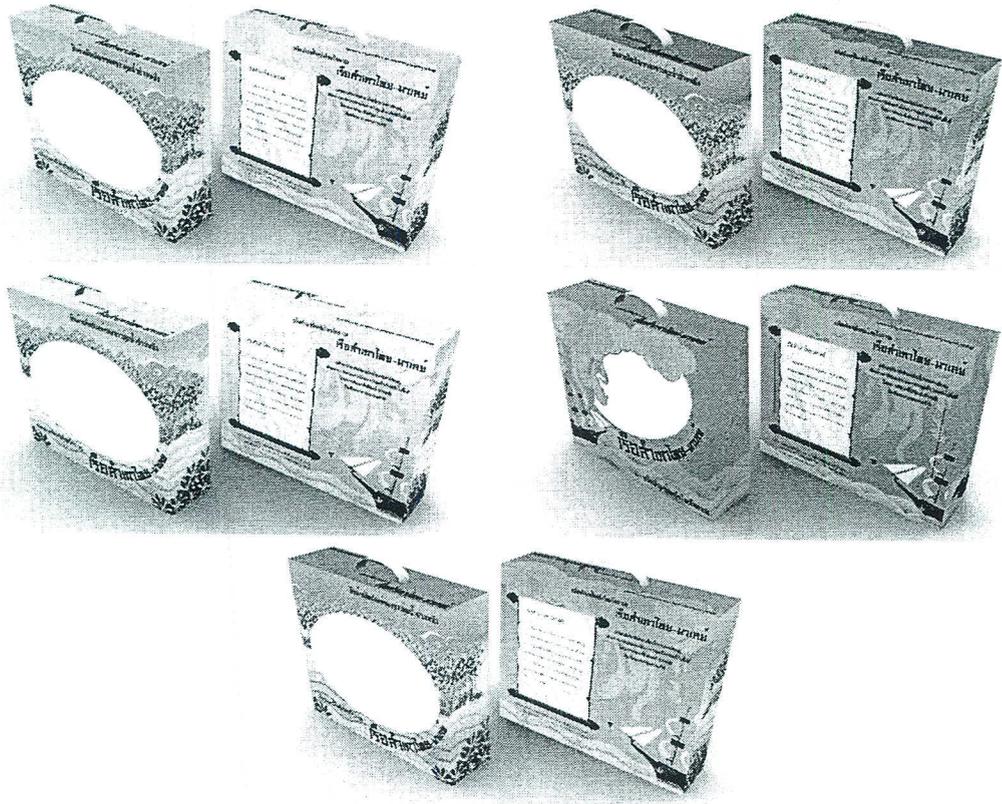
ภาพที่ 8 แนวคิดที่ 5

แนวคิดที่ 5 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ที่มีการเจาะด้านหน้าให้เห็นผลิตภัณฑ์เรือสำเภาไทย-มาเลย์ และมีหุพลาสติกสำหรับหิ้วด้านบนเพื่อความสะดวกในการขอย้าย และใช้ภาพกราฟิกที่สื่อถึงเรือสำเภาไทย-มาเลย์ ล่องอยู่ในทะเล ที่ใช้ในการการค้าในสมัยก่อนแสดงถึงความเจริญของกิจการการค้าในพื้นที่ปากพนัง และลายคลื่นน้ำกับป่าโกงกาง และปรับเปลี่ยนลายด้านหลัง

ภาพที่ 9 แนวคิดที่ 6

แนวคิดที่ 6 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ที่มีการเจาะด้านหน้าให้เห็นผลิตภัณฑ์เรือสำเภาไทย-มาเลย์ และมีหุพลาสติกสำหรับหิ้วด้านบนเพื่อความสะดวกในการขอย้าย และใช้ภาพกราฟิกที่สื่อถึงเรือสำเภาไทย-มาเลย์ ล่องอยู่ในทะเล ที่ใช้ในการการค้าในสมัยก่อนแสดงถึงความเจริญของกิจการการค้าในพื้นที่ปากพนัง และปรับเปลี่ยนลายด้านหลังกล่อง ที่เน้นมากขึ้น

ภาพที่ 10 แนวคิดที่ 7

แนวคิดที่ 7 เป็นกล่องกระดาษลูกฟูกบรรจุภัณฑ์ ทั้งรูปแบบ แต่ละแบบก็จะมีทั้งหมด 5 สี ประกอบด้วย สีน้ำตาล สีเขียว สีฟ้า สีส้ม และสีเหลือง ทำให้มีให้ทั้งหมด 30 รูปแบบ